

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านน้ำลอด ตำบลบางน้ำจืด
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
The community-based tourism development of Ban Nam Lord, Bang Nam
Chuet Sub-district, Lang Suan district, Chumphon province.

ผู้วิจัย นางภัทรชนกกุลย์ เตียไพบุลย์ และคณะ

หน่วยงานสังกัด มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านน้ำลอด ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ บ้านน้ำลอด ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านน้ำลอด ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ดำเนินการวิจัยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participatory Action Research ,PAR) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นตอนเตรียมการ 2. ขั้นตอนดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 3. ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน 4.ขั้นตอนการประเมินผล สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

การสำรวจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านน้ำลอด ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวนจังหวัดชุมพร พิจารณาด้านทรัพยากร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและการสื่อความหมาย ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านน้ำลอด มีสถานภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั่วไป แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัย ได้ทั้ง 3 รูปแบบ มีคะแนนมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย ของสถานภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 1.94 รองลงมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั่วไป ค่าเฉลี่ย 1.93 และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 1.80 ตามลำดับ

ผลการสำรวจชุมชนบ้านน้ำลอด ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งทางบก และทางน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมภายในชุมชน พบว่า บ้านบางน้ำจืด จัดอยู่ในประเภทของแหล่งนันทนาการ หรือแหล่งศึกษาธรรมชาติตามหลักการของ (ROS) พบว่า พื้นที่ชุมชนบ้านน้ำลอด จัดอยู่ในเขตท่องเที่ยวธรรมชาติกึ่งสันโดยโดยใช้รถยนต์ (Semi-Primitive Motorized-SPM) มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.83 ปัจจัยความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.33) โดยในปัจจุบันระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนาของชุมชนและวัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก มีคะแนนเฉลี่ย

สูงสุด (4.00) เนื่องจากลักษณะที่ตั้งและทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชนมีความโดดเด่นและมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนในบริเวณที่จะจัดให้มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่ ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง (Accessibility) ในส่วนของระยะทางของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึงยังอยู่ในระดับปานกลาง (2.00) และปัจจัยด้านลักษณะประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับ ในประเด็นระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ ยังอยู่ในระดับปานกลาง (2.00)

แนวทางการโปรแกรมนำเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน เรื่องการจัดโปรแกรมนำเที่ยวที่เน้นเรื่องของความเป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตของชุมชน โดยมุ่งเน้นความเป็นธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และตำนานของคลองบางมด วิถีชีวิตที่อิงอาศัยคลองบางมดในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงหัตถ์ โปรแกรมที่เหมาะสมกับชุมชน โปรแกรมและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง การบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนมีการบริหารจัดการโครงสร้างกลุ่มการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการบริหารงานและการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ภาชนะรองรับขยะ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในชุมชน

กระบวนการในการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านน้ำลอด พบว่า แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มและจัดการท่องเที่ยวในชุมชน จะต้องมีการ พัฒนาคน และพัฒนาชุมชน ภายใต้หลักปรัชญาพอเพียง การรักษาดูแลสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีการดูแลกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร แบบพี่ดูแลน้อง เพื่อนดูแลเพื่อน ช่วยเหลือ หนุนเสริม และขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน การเติมกำลังใจให้กัน ในกลุ่ม ในชุมชน เครือข่าย และกลุ่มองค์กรที่เข้ามาดูแล การเติมความรู้จากการประชุม และการพัฒนาคน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว